

MAŽEIKIŲ R. AUKSŪDŽIO DARŽELIO-DAUGIAFUNKCIO CENTRO DIRBTINIO INTELEKTO (DI) NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis aprašas nustato Mažeikių r. Auksūdžio darželio-daugiafunkcio centro (toliau – Centras) DI priemonių naudojimo sąlygas, siekiant užtikrinti saugų, etišką ir reglamentuotą jų taikymą.
2. DI priemonės Centre naudojamos išskirtinai kaip pagalbinis pedagogų įrankis metodinei medžiagai ruošti, planavimui ir administracinėms užduotims atlikti.
3. DI priemonės nėra tiesiogiai prieinamos vaikams ugdymo proceso metu.
4. Tvarka parengta, o joje vartojamos sąvokos atitinka 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (toliau – BDAR), 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos DI gairės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES) 2016/797 ir (ES) 2020/1828 (toliau – DI aktas), Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos darbo grupės parengtas rekomendacijas „Mokykla dirbtinio intelekto (DI) amžiuje: atsakingo naudojimo principai ir gairės“, Europos Komisijos „Dirbtinio intelekto (DI) ir duomenų naudojimo mokymo ir mokymosi srityje etikos gaires pedagogams“.

II SKYRIUS. DI RAŠTINGUMAS IR SKAIDRUMAS (Pagal ES DI aktą)

5. Visi pedagogai, naudojantys DI, privalo dalyvauti Centro informacinių technologijų specialisto rengiamuose instruktažuose apie duomenų saugumą.
6. Pedagogai privalo periodiškai kelti ir tobulinti savo skaitmenines kompetencijas. Jie savo nuožiūra dalyvauja kvalifikacijos tobulinimo mokymuose apie DI taikymą ugdymo procese ne rečiau kaip 1 kartą per metus
7. Bet koks viešai platinamas turinys (skelbimai tėvams, iliustracijos svetainėje), kuris buvo sugeneruotas ar iš esmės pakeistas naudojant DI, turi būti aiškiai paženklintas (pvz., „Sukurta naudojant DI“).

III SKYRIUS. SAUGAUS NAUDOJIMO REIKALAVIMAI

8. Pedagogams leidžiama naudoti DI įrankius su asmeninėmis paskyromis, tačiau griežtai draudžiama į įrankių aplinką kelti ar rašyti:
 - 8.1. Vaikų vardus, pavardes, nuotraukas ar vaizdo įrašus;
 - 8.2. Konfidencialius Centro dokumentus ar asmens duomenų turinčius sąrašus.
9. Pedagogai, tvarkydami asmens duomenis bet kokioje skaitmeninėje aplinkoje (įskaitant DI įrankius), privalo vadovautis „Asmens duomenų apsaugos praktinių situacijų atmintine“ (Priedas Nr. 2).

10. Naudojant nemokamas įrankių versijas (pvz., ChatGPT, DeepL), laikoma, kad duomenys gali būti naudojami modelių mokymui, todėl jokia nevieša informacija negali būti teikiama.

11. Pedagogai, naudodami DI įrankius, vadovaujasi šiame apraše įtvirtintais principais ir praktine „Atmintine pedagogui: 5 „NE“ ir 5 „TAIP“ (Priedas Nr. 1).

IV SKYRIUS DI NAUDOJIMO PRINCIPAI

12. **Žmogiškoji atsakomybė:** DI priemonės tik padeda, bet nepakeičia žmogaus sprendimo – galutinį sprendimą visada priima žmogus.

13. **Kritinis vertinimas:** Pedagogai privalo kritiškai vertinti sugeneruotą turinį ir atpažinti galimas DI „haliucinacijas“ ar klaidas.

14. **Etika ir sąžiningumas:** DI naudojimas neturi kurstyti stereotipų ar pažeisti autorių teisių. Naudojant DI, privaloma nurodyti, kaip priemonė prisidėjo prie darbo.

15. **Tikslingumas:** DI taikomas tik ten, kur jis suteikia aiškią pridėtinę vertę mokymui, padeda personalizuoti užduotis ar mažinti rutiną.

V SKYRIUS LEIDŽIAMŲ NAUDOTI DI PRIEMONIŲ SĄRAŠAS IR JO PAPILDYMAS

16. Centro patvirtintas pirminis įrankių sąrašas:

16.1. ChatGPT / Gemini / Copilot – tekstų kūrimui, planų projektams (be asmens duomenų).

16.2. Canva – vaizdinės medžiagos kūrimui ir redagavimui.

16.3. DeepL – tekstų vertimui (tik bendro pobūdžio informacija).

16.4. Gamma.app – edukacinių pristatymų struktūrizavimui.

17. Pasiūlymą įtraukti naują DI priemonę gali pateikti bet kuris bendruomenės narys.

18. Informacinių technologijų specialistas arba vadovo sudaryta darbo grupė atlieka rizikos vertinimą, patikrindama, ar įrankis nenaudoja draudžiamų praktikų (pvz., emocijų sekimo).

19. Į sąrašą neįtrauktos DI priemonės negali būti naudojamos.

20. Griežtai draudžiama naudoti sistemas, skirtas emocijų atpažinimui, biometriniam sekimui ar socialiniam reitingavimui.

VI SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Ši Tvarka peržiūrima ir, esant poreikiui, atnaujinama ne rečiau kaip kartą per 2 metus arba pasikeitus teisės aktams ar rekomendacijoms.

MAŽEIKIŲ R. AUKSŪDŽIO DARŽELIS-DAUGIAFUNKCIS CENTRAS

ATMINTINĖ PEDAGOGUI: 5 „NE“ IR 5 „TAIP“ PRIEŠ PRADEDANT NAUDOTI DI

✘ NE (Draudžiama)	✔ TAIP (Rekomenduojama)
NEIṼVESK vaikų vardų. Vietoj „Jono pažangos planas“, rašyk „5 m. vaiko, turinčio kalbos raidos ypatumų, planas“.	NAUDOK idėjų generavimui: švenčių scenarijams, žaidimų aprašymams, savaitės temoms.
NEPASITIKĖK akiai faktais. DI gali „haliucinuoti“. Visada patikrink metodinę informaciją.	KLAUSK specifiškai: „Esu darželio auklėtoja. Pasiūlyk 3 lauko žaidimus 4 metų vaikams apie rudenį“.
NEKELK vaikų nuotraukų į DI įrankius veidų keitimui ar redagavimui (jei tai ne patvirtinta vidinė sistema).	ŽYMĖK sugeneruotą turinį: Jei naudojai DI paveikslėlių stende, kampe parašyk „Sukurta su DI“.
NEVERSK konfidencialių dokumentų su asmens duomenimis per DeepL ar ChatGPT.	TOBULINK savo tekstus: Prašyk DI pataisyti gramatiką ar padaryti tekstą tėvams suprantamesnį.
NEDUOK vaikams savarankiškai naudotis DI įrankiais (skirta tik pedagogo darbui).	KONSULTUOKIS su Informacinių technologijų specialistu, jei abejoji dėl naujo įrankio saugumo.

MAŽEIKIŲ R. AUKSŪDŽIO DARŽELIS-DAUGIAFUNKCIS CENTRAS

ASMENS DUOMENŲ APSAUGA: PRAKTINĖS SITUACIJOS IR PATARIMAI

Ši atmintinė padės užtikrinti, kad naudojant DI įrankius (pvz., generuojant tekstus, verčiant dokumentus ar kuriant iliustracijas) nebūtų pažeisti BDAR reikalavimai.

Situacija	Kaip elgtis teisingai (rekomenduojama)	Netinkamas elgesys (draudžiama)
Nuotraukų ir vaizdo įrašų viešinimas	Įsitikinti, jog yra gautas sutikimas dėl fotografavimo, filmavimo ir medžiagos viešinimo (aktualu generuojant vaizdus su DI).	Fotografuoti, filmuoti ar naudoti asmenų atvaizdus DI įrankiuose be aiškaus sutikimo.
Bendravimas grupėse ir tėvų informavimas	Dalintis tik bendra organizacine informacija. DI naudoti tik bendro pobūdžio skelbimų stiliaus gerinimui.	Aptarinėti konkrečių vaikų pažymius, elgesį ar asmeninę informaciją.
Rezultatų ir pažangos aptarimas	Aptarti tik bendras tendencijas (pvz., grupės vidurkį). DI įrankiams teikti tik nuasmenintus duomenis.	Įvesti į DI įrankius konkrečius vardus ir jų pasiekimus (pvz., „Jonas gavo 2“).
Sveikatos duomenys	Šia informacija dalintis tik su asmenimis, kuriems tai būtina žinoti. Griežtai draudžiama tokius duomenis kelti į DI įrankius.	Atskleisti informaciją apie ligas, nedarbingumą ar kitas sveikatos problemas.
Kontaktų teikimas	Teikti kontaktus tik turint asmens sutikimą.	Dalintis tėvų ar kolegų telefonais / el. pašto adresais be jų žinios.
El. pašto siuntimas	Siųsti laiškus kiekvienam atskirai arba naudojant „nematomos kopijos“ (BCC) lauką.	Siųsti laiškus taip, kad visi tėvai matytų vieni kitų el. pašto adresus.